

Jesaja

Jesaja, de profeet

In het eerste vers lezen we dat de profeet Jesaja de zoon van Amos was.

Wie deze Amos was, weten we niet. Een joodse overlevering maakt hem de broer van Amazia. Dit zou een verklaring kunnen zijn, waarom Jesaja zo vrij met de koning omging; hij was dan immers familie van de koning. Aan de andere kant was het in die tijd gewoon dat de profeten in Koninklijke kringen verkeerden.

Jesaja was getrouwd (8:3) en had tenminste twee zonen, die hij symbolische namen had gegeven. De ene heette Sear-Jasub (7:3); deze naam betekent: “een rest keert weer” of “een rest bekeert zich” en houdt een belofte in, dat een rest van het volk zou overblijven.

De andere zoon heette “Mahar-Shalal-Chaz-Baz (8:3); dit betekent “haastig buit, spoedig roof” en symboliseert het dwaze verlangen van Assyrië naar overwinning en buit.

Jesaja was een stedeling; hij woonde en werkte in Jeruzalem 7:3; 22:15).

Jesaja en zijn tijd

Volgens zijn roepingsvisioen in Jesaja 6 heeft Jesaja zijn profetisch ambt aanvaard in het sterfjaar van Uzzia; dat was in 740 v.Chr..

Hij is verder werkzaam geweest tijdens de regeringsperioden van de koningen Jotham, Achaz en Hizkia (1:1).

Volgens een joodse overlevering is hij onder Manasse de marteldood gestorven omdat men hem met een zaag in stukken gezaagd zou hebben. Wat mij betreft kwalificeren we deze overlevering als uiterst twijfelachtig. Volgens een andere overlevering is hij eerst in een holle boom geklommen, maar werd die boom in opdracht van Manasse in stukken gezaagd.

We kunnen er niet zeker van zijn dat Jesaja de regeringsperiode van Manasse nog meegemaakt heeft. De laatste keer dat we Jesaja met zekerheid tegenkomen is tijdens de veldtocht van Sanherib tegen Jeruzalem in 701 v.Chr. (Jes. 36-37).

Zo is hij in ieder geval 39 jaar werkzaam geweest van 740-701 v.Chr.

In die 39 jaar zijn er een paar belangrijke dingen gebeurd op het wereldtoneel:

1. Het Assyrische rijk komt op;
2. Juda krijgt het 10stammenrijk tegenover zich in de Syro-Efraïmitische oorlog;
3. Samaria valt en het 10-stammenrijk wordt in ballingschap gevoerd;
4. Jeruzalem wordt door Sanherib belegerd en op een wonderlijke wijze bevrijd.

In deze turbulente tijd komt Jesaja, waarin Juda eerst op Assyrië vertrouwde, maar later met Egypte een ant-syrische coalitie aanging, komt Jesaja met zijn prediking.

In die prediking komt naar voren dat menselijke hulp ijdel is, maar dat verlossing en het heil alleen van de Heer te verwachten zijn.

Die boodschap klinkt ook al door in de naam van de profeet: Jesaja betekent: “de Heer redt”.

De profetieën van Jesaja

Volgens 2Kronieken 26:22 was Jesaja geschiedschrijver ten tijde van Uzzia.

Ook in het boek Jesaja zijn plaatsen aan te wijzen waar te lezen is dat Jesaja berichten opschrijft. Zijn het in Jes.8:1 nog slechts vier woorden, in Jes.30:8 krijgt hij de opdracht zijn profetie in een boek te schrijven om voor de toekomst te bewaren: “Neem een stenen plaat en schrijf dit op, leg het met zoveel woorden voor hen vast, zodat het bewaard blijft tot in eeuwigheid.”

Nadere bestudering leert dat het boek meer weg heeft van een bloemlezing, een geordende verzameling van profetieën, waarvan de volgorde dan weer chronologisch dan weer thematisch is.

Het boek Jesaja

We kunnen het boek Jesaja globaal indelen in 6 delen.

1. Jesaja 1-12

In het eerste hoofdstuk worden direct al de belangrijkste thema's in een notendop aangesneden. Daarna lezen we in hoofdstuk 2-5 profetieën uit de tijd van Uzzia en Jotam.

Het is opmerkelijk dat we de roeping van de profeet pas in hoofdstuk 6 lezen. Het zal te maken hebben met het apologetisch karakter. De profeet die het zesvoudig "wee" (Jes.5) heeft uitgeroepen is niet zomaar iemand, maar een profeet die geroepen is om tegen het volk te profeteren.

Hier lezen we naast praktische staatszaken uit de syro-efraïmitische oorlog, een beschrijving van de Messias en zijn vrederijk (hoofdstuk 11).

2. Jesaja 13-23

Profetieën tegen de volken; de blik van de profeet is wereldwijd geworden. Babel, de Filistijnen, Moab, Damascus, Egypte, Duma, Arabië en Tyrus wordt oordeel aangezegd. Zo'n thematische rangschikking van profetieën vinden we ook in Jeremia 46-51 en Ezechiël 25-32

3. Jesaja 24-27

Hier heeft de profetie een eschatologisch karakter. We worden er geconfronteerd met een aankondiging van het wereldgericht, die gepaard gaat met beloften van heil.

4. Jesaja 28-35

Deze hoofdstukken sluiten min of meer aan op de hoofdstukken 2-12; we vinden hier weer bemoeienis van Jesaja met zijn volk uit de tijd voor 701 v.Chr. Weer wordt het zesvoudig "wee" uitgeroepen, nu o.a. op de dwaasheid van het vertrouwen op Egypte. In hoofdstuk 32 is weer een messiaanse profetie te lezen.

5. Jesaja 36-39

Dit is een meer historisch deel. We vinden nagenoeg dezelfde tekst in 2Koningen 18:13-20:19. Deze hoofdstukken beschrijven de belegering van Jeruzalem door Sanherib in 701 v.Chr. en de ziekte van Hizkia en naar aanleiding daarvan het gezantschap uit Babel.

Tot nu toe hadden de verhalen hun uitgangspunt in de assyrische tijd, hierna heeft Assyrië plaats gemaakt voor Babel.

6. Jesaja 40-66

Deze hoofdstukken worden wel eens het "troostboek" genoemd.

Het deel 40-48 heeft als hoofdthema de terugkeer uit de Babylonische ballingschap. In het deel 49-57 wordt het lijden van de knecht van de Heer beschreven i.v.m. het komende heil.

Het deel 58-66 loopt uit op de heerlijkheid van Sion; de toekomstige glorie van het volk van God wordt aangekondigd: God scheidt een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.